

TEHETSÉGDIAGNOSZTIZÁLÁS EGY FŐVÁROSI KERÜLETBEN

Maadadiné Borbély Mária

Pedagógiai Intézet és Helytörténeti Gyűjtemény

Kulcsszavak: tehetség, tehetségazonosítás, kérdőív

A magyar oktatásra évtizedek óta a lemaradó tanulókkal való intenzív foglalkozás volt jellemző, ám nem túl nagy hatékonysággal. Ugyanakkor a gazdasági megszorítások miatt viszonylag kevés figyelmet fordítottak a tehetségek kezelésére. Az új oktatáspolitikai irányzatok ennek az állapotnak kívánnak véget vetni. A tehetségek felfedezése elsősorban a hátrányos helyzetű tanulók körében problematikus. Ezért döntöttünk úgy, hogy ebben a tanévben két, többségében nehéz családi háttérrel rendelkező, és az Országos kompetenciamérésben gyengén szerepelő általános iskolában kezdjük meg a tehetségdiagnosztizálást. Célunk a kerület általános iskoláiban tanuló fiatalok teljes körű tehetségszűrése és a beazonosított tehetséges tanulók megfelelő fejlesztő programba irányítása volt. A tehetségazonosítás két lépésben történik: (1) Első szűrés; (2) Az első körben kiszűrtek részletes, alapos tehetségazonosítása.

Az első méréshez rövid kérdőíveket készítettünk a szülők, a tanulók és a tanárok számára egyaránt. A kérdőívek összeállításánál elsőrendű szempont volt, hogy minél kevésbé terhelje a megkérdezetteket, továbbá egyértelműen és gyorsan feldolgozható legyen. Mindegyik kérdőívben arra kérdeztünk rá, hogy az adott tanulót (illetve a tanuló saját magát) tehetségesnek tartja-e, mely területeken, valamint a tanuló milyen tevékenységéből következtet erre. A pedagógusok körében az összes osztályban tanító tanárt megkérdeztük. A tanulói kérdőívben azt is megtudakoltuk, hogy mit gondol, szülei és tanárai vajon tehetségesnek tartják-e őt.

Mindkét iskolában a gyerekek közel háromnegyede, a szülőknek ennél valamivel kevesebb része töltötte ki a kérdőívet. A vizsgált két iskola eredményei nagyon hasonlóak. Mindhárom válaszadói kör szerint tehetségesnek bizonyult a gyerekek 15%-a. A tehetségesnek nem tartott tanulók aránya mindössze 2%. Összehasonlítottuk az egyes tehetségterületek jelölésének gyakoriságát mindhárom kérdőív szerint. A három válaszadói csoport mindegyike leggyakrabban a testi tehetségterületet jelölte meg. Az intraperszonális és interperszonális területeket – különösen a szülők és a tanulók – alig jelölték. A tanulók felülbecsülték szüleik és tanáraik pozitív véleményét. A ténylegesnél sokkal többen vélekedtek úgy, hogy őket szüleik és tanáraik tehetségesnek tartják. A mérés során feltehetőleg problémát okozott a tehetség fogalmának értelmezése mindhárom célcsoportnál.

A „tehetséges-e” kérdésre adott válaszok alapján $2 \times 2 \times 2 = 8$ féle csoport képezhető. Először azok körét szeretnénk tovább vizsgálni, akik – annak ellenére, hogy szüleik és pedagógusaik tehetségesnek ítélik őket – saját magukat nem tartják tehetségesnek. Lehetséges, hogy a válaszadók egy része önbizalomhiánnyal küszködik. A részletes vizsgálatokat ezután fogjuk elvégezni. Az eddigi eredményeinkről a neveléstudományok előadások keretében és írásban is tájékoztattuk.